

ISSN 0556-1590

ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

23

Београд - 2024

**БЕСПЛАТНИ ЈЕДНОДНЕВНИ СЕМИНАР –
У ПРОСТОРИЈАМА ОБРАЗОВНОГ ЦЕНТРА
И ПРЕКО ПЛАТФОРМЕ ZOOM**

**ПРИПРЕМЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊЕГ
ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2024. ГОДИНУ
И НОВИ ПОРЕСКИ ПРОПИСИ**

- Годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2024. године
- Укалкулисавање расхода и прихода на крају 2024. године, предзакључна књижења и обрачуни који се раде на крају обрачунског периода
- Измене и допуне Закона о ПДВ
- Измене и допуне Закона о електронском фактурисању
- Измене и допуне других пореских закона (Закон о порезу на добит правних лица, Закон о порезу на доходак грађана, Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, Закон о акцизама, Закон о порезима на имовину, Закон о пореском поступку и пореској администрацији)
- Остале новине у релевантним прописима и друге активности
- Одговори на питања

Предавачи: Горан Лазовић, др Милан Неговановић и Весна Боровић

У просторијама Привредног саветника
и преко интернет платформе Zoom

23. децембар 2024. године

Почетак у 9,00 часова

За све активне претплатнике Привредног саветника учешће на семинару је бесплатно.

Лица која нису претплатници плаћају накнаду у износу од 15.000 динара са укљученим ПДВ. За ова лица у накнаду су укључене и презентације предавача у PDF формату.

Приликом пријављивања **полазник треба да изабере да ли семинару жели да присуствује у просторији Образовног центра или онлајн преко платформе Zoom.**

Просторија Образовног центра Привредног саветника налази се у Београду у улици Булевар краља Александра бр. 86 на V спрату и може да прими до 70 полазника. Након попуне капацитета у сали сви касније пријављени полазници моћи ће семинару да присуствују преко платформе Zoom.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на сајту www.privsav.rs, у оквиру секције **еПродавница – Семинари**.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и осталим питањима можете добити на тел: **011/3209645** или путем мејла nenad.stokovic@privsav.rs

РЕДАКЦИЈА: Иван Антић, Снежана Антић, др Петар Бабић, Весна Боровић, Никола Јеринић, Данијела Крајић Дамјановић, Горан Лазовић, др Милан Неговановић, Тијана Павловић и Душан Поповић

ИЗДАВАЧ: ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК, д.о.о., Београд, Булевар краља Александра бр. 86
Поштански фах 504.

Текући рачуни: 205-5686-05, 170-900-30, 160-186875-14 и 220-135317-86

СЛУЖБА ОБЈАШЊЕЊА ПРОПИСА, тел.: 011-3209-600

СЛУЖБА ПРЕТПЛАТЕ, тел. 011-3209-630, e-mail: pretplataps@privsav.rs

ТЕХНИЧКА ПОДРШКА, тел. 011-3209-650, e-mail: onlinepodrska@privsav.rs

УРЕДНИК ПЕРИОДИЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Горан Лазовић, тел. 32-09-620

ЛЕКТОР

Саво Пешут

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Иван Антић, тел. 32-09-667, e-mail: privrednis@privsav.rs

Адреса сајта на Интернету: www.privsav.rs

САДРЖАЈ:

Стр.

АКТУЕЛНОСТИ И НОВИ ПРОПИСИ

Аналитички приказ аутоматски евидентираних података у евиденцији

- претходног пореза** – др Милан Неговановић ----- 5
1. Шта садржи детаљнији приказ аутоматски евидентираних података у ЕЕ ПП? ----- 6
  2. Повећање употребне вредности аналитичког приказа конверзијом CSV документа у ексел фајл ----- 8
  3. Техничке измене за кориснике који ЕЕ ПП врше помоћу апликативног интерфејса ----- 8

Давање поклона за новогодишње и божићне празнике – Весна Боровић ----- 9

1. Поклони деци запослених радника ----- 9
2. Организовање новогодишњег програма за децу ----- 14
3. Поклони пословним партнерима ----- 14
4. Поклони деци запослених код буџетских корисника ----- 15

Примена новог неопорезивог износа дневнице за службена путовања

- у иностранство почев од 1. јануара 2025. године** – Весна Боровић ----- 16
1. Право послодавца да примени нови неопорезиви износ дневнице од 90 евра ----- 16
  2. Примери обрачуна дневница применом новог неопорезивог износа од 90 евра у зависности од момента обрачуна и исплате ----- 18

ПОПИС ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА

Годишњи попис имовине и обавеза на дан 31. децембра 2024. године – др Милан

- Неговановић ----- 23
1. Законска обавеза вршења годишњег пописа ----- 23
  2. Организација годишњег пописа ----- 24
  3. Рокови и врсте пописа ----- 25
  4. Предмет пописа ----- 26
  5. Припреме за обављање пописа ----- 27
  6. Комисије за попис ----- 28
  7. Упутство за вршење пописа ----- 29
  8. Планови пописа ----- 30

9. Пребијање мањкова и вишкова насталих по основу замене -----	30
10. Присуствовање ревизора попису -----	30
11. Извештај о извршеном попису -----	31
12. Одлука о усвајању извештаја о попису -----	32
Обрачун ПДВ на разлике утврђене по попису – др Петар Бабић -----	33
1. Мањак добара која су набављена после 1. јануара 2005. године -----	34
2. Мањак добара која су набављена пре 1. јануара 2005. године -----	35
3. Мањак добара који може да се правда вишом силом -----	35
4. ПДВ код замене сродних добара -----	38
5. Обрачун ПДВ на мањак добара -----	39
6. Унос података по основу мањка у Образац ПОПДВ и Збирну евиденцију ПДВ у СЕФ -----	41
7. Порески третман вишка добара -----	42
Обрачун ПДВ на расход добара са посебним освртом на Норматив расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа ПДВ – др Петар Бабић -----	44
1. Нормативи за утврђивање расхода који су прописани Уредбом -----	45
2. Нормативи расхода које утврђује обвезник општим актом -----	47
3. Утврђивање расхода на који се не плаћа ПДВ у складу са Нормативом расхода или нормативом обвезника -----	49
4. Обавеза вршења пописа добара у току пореског периода -----	52
5. Расход добара услед више силе -----	52
6. Расход добара због истека рока трајања производа -----	53
7. Расход и унос података у Образац ПОПДВ и електронско евидентирање обрачуна ПДВ у СЕФ -----	56
8. Примери када није реч о расходу из члана 4. став 4. тачка 3) ЗПДВ -----	56
Обрачун акцизе на мањак и расход производа – др Петар Бабић -----	58
1. Попис акцизних производа и достављање пописних листи Пореској управи до 31.01.2025. године –	59
2. Мањак акцизних производа који је настао услед више силе -----	59
3. Расход акцизних производа на који се не плаћа акциза -----	59
4. Обрачун акцизе на мањак и расход акцизних производа -----	60
Примена рачуноводствених и пореских прописа приликом расходовања опреме и продаје отпадног материјала од расходоване опреме – Горан Лазовић -----	63
1. Расходовање опреме која је у целини отписана и њена продаја као отпада -----	67
2. Расходовање опреме која није у целини отписана и њена продаја као отпада -----	68
3. Расходовање опреме из аспекта пореза на добит (признавање расхода и пореска амортизација) –	69

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
658+657

ПРИВРЕДНИ саветник : часопис за рачуноводство
и пословне финансије / одговорни уредник Иван Антић

. - Год. 1, бр. 1 (1952)- . - Београд : Привредни саветник, 1952- (Београд : Birograf Comp). - 28 cm

Доступно и на: <https://www.privsav.rs/casopisi/privredni-savetnik/>. - Петнаестодневно. - Друго издање на другом медијуму:
Привредни саветник (CD-ROM) = ISSN 1821-1623

ISSN 0556-1590 = Привредни саветник
COBISS.SR-ID 1640064

Усаглашавање потраживања и обавеза – Душан Поповић	71
1. Обавеза усаглашавања	71
2. Време усаглашавања	71
3. Иницирање усаглашавања	72
4. Процена вероватноће наплате потраживања, односно измирења обавеза	72
5. Веродостојна исправа о усаглашавању потраживања и обавеза	72
6. Захтев овлашћеног ревизора за независну потврду стања потраживања и обавеза	73
7. Обелодањивање неусаглашених потраживања и обавеза у Напоменама	73
Отпис (приходовање) обавеза – Весна Боровић	75
1. Рачуноводствени аспект отписа обавеза	75
2. Порески аспект отписа обавеза	76
3. Отпис застарелих обавеза	78
4. Отпис обавеза по основу примљених аванса	80
5. Отпис обавеза по основу опроста дуга	80
Застарелост потраживања и обавеза – Снежана Анђић	84
1. Рокови застарелости према Закону о облигационим односима	84
2. Застарелост потраживања из спољнотрговинских уговора и других уговора са међународним елементом	87
3. Застарелост зараде и других примања из радног односа	89
4. Застарелост према Закону о привредним друштвима	89
5. Застарелост меничних потраживања	89
6. Застарелост према стечајним прописима	89
7. Судска пракса и застарелост	90
Застарелост права на утврђивање и наплату пореза, доприноса и споредних пореских давања – Тијана Павловић	95
1. Рокови застарелости права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања од 8. јула 2007. године до данас	95
2. Застарелост права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања по законским одредбама које се примењују од 6. августа 2010. године и даље	95
3. Проблем утврђивања године у којој је требало утврдити порез у случају када се, по поднесеној пореској пријави, пореска обавеза утврђује решењем Пореске управе	96
4. Прекид и застој застарелости права на утврђивања и наплате пореза и споредних пореских давања	96
5. Застарелост права на повраћај и рефакцију пореза и повраћај споредних пореских давања	97
6. Застарелост зараде и пореза и доприноса на зараде	98
Књижење резултата пописа код правних лица и предузетника – Иван Антић	99
1. Постројења и опрема	100
2. Материјал који се исказује у финансијском књиговодству	101
3. Материјал који се исказује у књиговодству трошкова и учинака	102
4. Недовршена производња и готови производи у складишту	102
5. Производи у продавници произвођача	103
6. Роба у складишту у промету на велико која се исказује само у финансијском књиговодству	104
7. Роба у складишту (у промету на велико) која се исказује у књиговодству трошкова и учинака	105
8. Роба у продавници која се исказује само у финансијском књиговодству	106
9. Роба у продавници која се исказује у књиговодству трошкова и учинака	107
10. Књижење мањкова и вишкова код комисионара	107

РАД И РАДНИ ОДНОСИ

Исплата бонуса запосленима и запосленим оснивачима – Снежана Анџић и Душан Поповић	108
1. Законска дефиниција бонуса	108
2. Период за који се исплаћује бонус, односно рокови за исплату бонуса	108
3. Уређивање бонуса општим актом, односно уговором о раду	109
4. Критеријуми за утврђивање бонуса и исплата бонуса по престанку радног односа	109
5. Оснивачи који су запослени у свом привредном друштву и право на бонус	111
6. Бонус који је укалкулисан као део зараде за децембар не мора да буде исплаћен у јануару наредне године	111
7. Начин признавања бонуса у пореском билансу и за колико извештајних периода бонус може да буде признат као трошак	112

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Годишњи попис имовине и обавеза код корисника јавних средстава – Весна Боровић	114
1. Прописи који уређују вршење пописа имовине и обавеза	114
2. Садржај Правилника о попису	115
3. Предмет пописа	116
4. Попис нефинансијске имовине у сталним средствима (категирија 010 000)	118
5. Попис нефинансијске имовине у залихама (категирије 020 000)	118
6. Попис финансијске имовине (класа 100000)	119
7. Усаглашавање између дужника и повериоца је услов за попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза	119
8. Књижење резултата пописа	120
Повраћај неутрошених буџетских средстава Републике Србије у 2024. години – Весна Боровић	126

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Кратке информације – Горан Лазовић и Весна Боровић	129
1. Усвојен је већи број предлога измена и допуна закона	129
2. Државни и верски празници у јануару и фебруару 2025. године	129
3. Ажуриран модул Евиденције претходног пореза у СЕФ и ажурирано Интерно техничко упутство за рад у СЕФ	130
4. Обавеза пописа затечених залиха старих акцизних маркица и залиха цигарета и алкохолних пића са налепљеним старим акцизним маркицама на дан 31. децембар 2024. године	131

МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Мишљења надлежних органа у вези са применом прописа	133
Порези на имовину	133

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

Актуелни подаци – Весна Боровић	135
--	-----

АНАЛИТИЧКИ ПРИКАЗ АУТОМАТСКИ ЕВИДЕНТИРАНИХ ПОДАТАКА У ЕВИДЕНЦИЈИ ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Министарство финансија (у даљем тексту: МФИН) је на интернет страници www.efaktura.gov.rs објавило да је од 1. децембра 2024. године на продукционом окружењу Система електронских фактура (у даљем тексту: СЕФ) доступан ажурирани модул Евиденције претходног пореза 1.1.0.

Уз ово ново техничко ажурирање на СЕФ, МФИН је, као и раније, објавило документ који описује све функционалности и промене које су део ажурираног модула Евиденције претходног пореза 1.1.0, као и ажурирано Интерно техничко упутство – верзија од 30.11.2024. године.

Најзначајнија техничка измена која је овим извршена јесте та да је у електронску евиденцију претходног пореза у СЕФ (у даљем тексту: ЕЕ ПП) додата нова функционалност – могућност аналитичког приказа аутоматски евидентираних података у ЕЕ ПП.

Познато је да се подаци из издатих електронских фактура и других докумената са ПДВ, као и подаци о интерно обрачунатом ПДВ у Појединачној евиденцији ПДВ (која је евидентирана), као и плаћеном ПДВ приликом увоза евидентирају аутоматски у ЕЕ ПП у СЕФ (на збирној основи) и исказују у Обрасцу

ПОПДВ који се саставља на основу обвезникове ПДВ евиденције (која се води на појединачној основи).

Како СЕФ у ЕЕ ПП податке за све трансакције за одговарајући извор података евидентира аутоматски на збирном нивоу, обвезници желе да знају из којих појединачних докумената и износа се састоји одређени износ који је збирно аутоматски евидентиран на одређеном пољу у ЕЕ ПП. То је сада могуће сагледати на основу детаљнијег приказа аутоматски евидентираних података који је доступан на СЕФ.

У Корисничком упутству за евидентирање претходног пореза, које је МФИН објавило 1. новембра 2024. најављено је да ће за податке чији се унос врши аутоматски бити омогућен аналитички приказ на начин да се за свако одговарајуће поље у ЕЕ ПП генерише фајл са подацима – број електронске фактуре, односно појединачне евиденције ПДВ, износ основице и износ ПДВ који се односе на то поље (о томе смо писали у ПС 20/24, стр. 62).

Тај фајл са аналитичким приказом је од 1. децембра 2024. могуће отворити и преузети са СЕФ тако што корисник приступи Евиденцији претходног пореза и кликне на команду „**Преузми аналитички приказ**“.

Преузми аналитички приказ

Сачувај

Евидентрај

Обриши

Откажи

Наведено је могуће путем корисничког и путем апликативног интерфејса.

На корисничком интерфејсу, опција „Преузми аналитички приказ“ налази се на дну странице ЕЕ ПП за одређени порески период. Ова опција постаје доступна кориснику након одабира команде „Освежи податке“,

као и у случају да сачува, евидентира, односно коригује Евиденцију претходног пореза у оквиру које је претходно одабрао опцију „Освежи податке“. Другим речима, ако корисник није активирао аутоматско евидентирање података помоћу команде „Освежи податке“, приступ опцији за детаљнији приказ неће бити могућ.

ДАВАЊЕ ПОКЛОНА ЗА НОВОГОДИШЊЕ И БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

Уобичајено време када послодавци деци својих запослених, пословним партнерима, пензионерима, као и другим лицима која нису у радном односу код њих дају поклоне су предстојећи новогодишњи и божићни празници.

У наставку чланка подсећамо наше претплатнике на то да се пореске обавезе за давање новогодишњих и божићних поклона утврђују у зависности од тога коме, у којем облику, у којем износу и из којих средстава се врши њихова исплата, у складу са законском регулативом.

Поклони који се дају поводом празника могу да буду у роби и у новцу. Исплата за поклоне може да се врши из пословних средстава, средстава синдиката, као и из средстава хуманитарних, социјалних и других организација.

1. Поклони деци запослених радника

Према члану 119. став 2. Закона о раду утврђена је могућност да послодавац **деци запослених** старости до 15 година живота обезбеди поклон за Божић и Нову годину у вредности до неопорезивог износа. Према члану 105. Закона о раду, утврђено је да друга примања из члана 119. овог закона немају третман зараде, па се ова примања не сматрају зарадом.

Чланом 18. став 1. тачка 8) Закона о порезу на доходак грађана (у даљем тексту: ЗПДГ), прописано је да се порез на зараде на примања запосленог не плаћа по основу поклона деци запослених, старости до 15 година, поводом Нове године и Божића – до 13.497 динара годишње по једном детету. Прописани неопорезиви износ примењује се почев од 1. фебруара 2024. до 31. јануара 2025. године. Усклађивање неопорезивих износа из члана 18. ЗПДГ врши се годишњим индексом потрошачких цена у календар-

ској години која претходни години у којој се врши усклађивање. Усклађени износи примењују се првог дана наредног месеца по објављивању тих износа (усклађене износе објављује Влада).

Законом о раду дата је могућност послодавцу да предвиди давање поклона деци запослених до 15 година старости. Послодавац ова давања треба да уреди својим **општим актом или уговором о раду**. Послодавац својим општим актом или уговором о раду ова давања може да уреди и на другачији начин, како у погледу висине давања, тако и у погледу лица којима се дају поклони. Ако давање поклона није уређено општим актом или уговором о раду, **послодавац ово давање може реализовати на основу одлуке надлежног органа**. У том случају одлуком се дефинишу сви битни елементи: лица којима се дају поклони поводом празника, висина износа који се даје, начин давања, у новцу или у роби, исплата, односно плаћање из пословних средстава, или из средстава синдиката, и слично.

Давање поклона деци запослених у складу са Законом о раду (до неопорезивог износа) представља друга примања која немају третман зараде. Међутим, уколико се врши давање деци запослених у **већем износу од неопорезивог**, износ преко неопорезивог износа, према Закону о раду, сматра се зарадом, па се на тај износ плаћају порез и доприноси. При томе није значајно да ли се поклон даје у роби или у новцу. То значи да се деци запослених **једном годишње** може дати поклон у неопорезивом износу (до 13.497 динара) поводом Нове године и Божића, а да се то не сматра зарадом и да се на поклон не плаћају порез и доприноси на зараде. **У случају да се поклон даје детету запосленог које у моменту примања поклона има више од 15 година живота, укупан износ давања сматра се зарадом на коју се плаћају порез и доприноси.**

ПРИМЕНА НОВОГ НЕОПОРЕЗИВОГ ИЗНОСА ДНЕВНИЦЕ ЗА СЛУЖБЕНА ПУТОВАЊА У ИНОСТРАНСТВО ПОЧЕВ ОД 1. ЈАНУАРА 2025. ГОДИНЕ

У „Службеном гласнику РС“, бр. 94 од 28. новембра 2024. године, објављен је Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, којим је, између осталог, прописан нови неопорезиви износ дневнице за службени пут у иностранство **у износу од 90 евра дневно**, који се примењује од **1. јануара 2025. године**.

Подсећамо на то да смо о свим предложеним изменама и допунама ЗПДГ, које су у међувремену усвојене, детаљније писали у ПС 20/24, на страни 31.

Усвојеним изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС“, бр. 24/01, . . . и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДГ), у члану 18. став 1. тачка 3) ЗПДГ, речи „50 евра дневно“ замењене су речима „**90 евра дневно**“. На овај начин увећан је максимални **неопорезиви** износ дневнице за службена путовања у иностранство са 50 евра на 90 евра дневно.

Међутим, према *Уредби о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника* („Службени гласник РС“, бр. 86/07, . . . и 119/23) прописана дневница за државне службенике и намештенике **од 15 евра дневно**, што је уједно и даље неопорезиви износ за њих, који се није мењао.

Због недоумица и бројних питања које добијамо у вези са начином обрачуна и исплате дневница за службени пут у иностранство након повећања неопорезивог износа са 50 евра дневно на 90 евра дневно, у овом тексту дајемо краћи осврт на његову примену почев од 1. јануара 2025. године.

1. Право послодавца да примени нови неопорезиви износ дневнице од 90 евра

Дневнице за службено путовање у иностранство које послодавац исплаћује запосленом накнађују трошкове исхране и градског (локалног) превоза, у

месту боравка у иностранству, у висини прописаној општим актом послодавца.

Према изменама члана 18. став 1. тачка 3) ЗПДГ, које се примењују почев од 1. јануара 2025. године, прописано је да се не плаћа порез на зараде на примања по основу дневнице за службено путовање у иностранство – до износа прописаног од стране надлежног државног органа, а **највише до 90 евра дневно**, утврђене на начин и у складу са условима прописаним од стране надлежног државног органа.

Дакле, почев од 1. јануара 2025. године, неопорезиви износ дневница за службени пут у иностранство, осим за државне службенике и намештенике, износи највише 90 евра дневно.

Подсећамо на то да је од 1. јануара 2016. године до 31. децембра 2024. године прописани неопорезиви износ износио највише 50 евра дневно. С обзиром на то да се не ради о неопорезивом динарском износу, наведени неопорезиви девизни износ дневнице није предмет годишњег усклађивања.

Нови неопорезиви износ дневнице **од 90 евра** примењује се за све исплате дневница које буду извршене **почев од 1. јануара 2025. године**, независно од тога када је запослени био на службеном путу.

Другим речима, уколико је службени пут реализован у децембру 2024. године, а дневница се исплаћује у јануару 2025. године, приликом исплате дневнице примењује се нови неопорезиви износ од 90 евра који важи у моменту исплате дневнице.

Одредбама члана 118. став 1. тачка 3) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 25/01, . . . и 95/18), уређено је да запослени има право на накнаду трошкова за време проведено на службеном

ГОДИШЊИ ПОПИС ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 2024. ГОДИНЕ

1. Законска обавеза вршења годишњег пописа

Годишњи попис имовине и обавеза на крају 2024. године врши се у складу са одредбама Закона о рачуноводству и на основу одредаба Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: Правилник о попису).

У овом чланку даћемо основне напомене у вези са процедуром спровођења обавезног годишњег пописа у складу са важећим прописима. Чланак смо знатно скратили у односу на прошле године из тог разлога што не добијамо значајан број питања у вези са пописом, из чега закључујемо да је ова проблематика читаоцима углавном позната и не захтева опширнија објашњења.

Обавештавамо претплатнике Привредног саветника да смо на сајту www.privsav.rs у делу за претплатнике – **Кориснички панел / За преузимање** објавили примере следећих нормативних аката у вези са пописом:

- Одлука о образовању комисија за попис имовине и обавеза;
- План рада комисије за попис;
- Извештај о извршеном попису на дан 31. децембра 2024. године;
- Одлука о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза на дан 31. децембра 2024. године, и
- Контролна листа за попис имовине, залиха робе и потраживања у складу са Законом о инспекцијском надзору (ову контролну листу пословни субјекти могу користити за самопроверу испуњавања обавеза у вези са пописом и сами помоћу бодовања проценити ризик од неправилности током пописа).

Чланом 20. став 2. *Закона о рачуноводству*, прописано је да **правно лице, односно предузетник врши попис имовине и обавеза и усклађује стање по књигама са стањем по попису на крају пословне године.**

Ако обвезник не попише имовину и обавезе у складу са наведеном одредбом члана 20. Закона, чланом 52. ст. 1. тачка 12) Закона о рачуноводству прописана је казна за привредни преступ за правно лице од 100.000 до 3.000.000 динара, а за одговорно лице у правном лицу казна од 20.000 до 150.000 динара. Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако не изврши годишњи попис имовине и обавеза (члан 58. Закона о рачуноводству).

Чланом 1786 *Закона о пореском поступку и пореској администрацији*, прописане су казне за поступање супротно правилима пословања прописаних пореским законом, и то:

– за **невршење пописа прописаних пореским законом** казниће се за прекршај новчаном казном у износу од 100.000 до 2.000.000 динара порески обвезник правно лице, одговорно лице у правном лицу новчаном казном од од 10.000 до 100.000 динара, а предузетник новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара (став 1. члана 1786 ЗПППА);

– порески обвезник који **не изврши попис акцизног производа у складу са пореским законом** казниће се за прекршај новчаном казном у висини троструке вредности укупног промета тог акцизног производа који је остварио у претходних шест месеци (став 2. члана 1786 ЗПППА).

Одредбом члана 26. Закона о акцизама, која се примењује од 1. јануара 2018. године, прописано је да је **обвезник акцизе дужан да са стањем на дан 31. децембра календарске године изврши попис затечених залиха акцизних производа у свим**

ОБРАЧУН ПДВ НА РАЗЛИКЕ УТВРЂЕНЕ ПО ПОПИСУ

На мањак опреме, инвентара, материјала, готових производа, робе и других добара (у даљем тексту: добара) по попису за 2024. годину, ПДВ се обрачунава у складу са:

- Законом о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДВ), и
- Правилником о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 37/21, . . . и 73/24 – у даљем тексту: ППДВ).

У складу са чланом 4. ст. 4. и 5. ЗПДВ и са чланом 8. став 2. ППДВ, обвезник ПДВ који утврди мањак добара, осим мањка који се може правдати вишом силом или на други прописани начин (елементарна непогода, крађа, саобраћајни удес, пожар и др.), утврђен на основу акта надлежног органа, односно организације (у даљем тексту: мањак услед више силе), обрачунава ПДВ јер се овај мањак добара сматра сопственом потрошњом која је предмет опорезивања ПДВ, под условом да је обвезник по основу набавке тих добара имао право на одбитак претходног пореза у потпуности или сразмерно.

Обавезу обрачуна ПДВ има обвезник који по извршеном попису утврди мањак свих добара која је набавио, односно увезао:

– почев од 1. јануара 2005. године, **ако је** приликом набавке тих добара **имао право на одбитак претходног пореза** у потпуности или сразмерно, независно од тога да ли је искористио право на одбитак претходног пореза, осим мањка услед више силе;

– пре 1. јануара 2005. године, осим мањка услед више силе.

ПДВ не обрачунава обвезник који по попису утврди мањак добара:

- **који може да се правда вишом силом или на други прописани начин** (елементарна непогода, крађа, саобраћајни удес, пожар и др.), а који је утврђен на основу акта надлежног органа, односно организације;
- **ако приликом набавке тих добара није имао право на одбитак претходног пореза.**

Обвезници који врше искључиво промет добара и услуга из члана 25. ЗПДВ (нпр., здравствене установе, образовне установе и др.), за који¹ је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза, а пописом утврде мањак добара која су набавили или увезли почев од 1. јануара 2005. године, не обрачунавају ПДВ јер ови обвезници приликом набавке добара нису имали право на одбитак претходног пореза. Међутим, и ови обвезници, на мањак добара која су набавили, односно увезли пре 1. јануара 2005. године, тј. ранијих година, обрачунавају ПДВ, осим на мањак добара који може да се правда вишом силом или на други прописани начин.

Обвезник који поред промета добара и услуга без права на одбитак претходног пореза из члана 25. ЗПДВ, врши и промет добара и услуга са правом на одбитак претходног пореза, на мањак добара, осим мањка услед више силе или на други прописани начин, обрачунава ПДВ, уколико је имао право на сразмерни одбитак претходног пореза.

¹ Без обзира на то да ли су добра набављена, односно стечена пре или после 1. јануара 2005. године.

ОБРАЧУН ПДВ НА РАСХОД ДОБАРА СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА НОРМАТИВ РАСХОДА (КАЛО, РАСТУР, КВАР И ЛОМ) НА КОЈИ СЕ НЕ ПЛАЋА ПДВ

Уредбом о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 124/04 – у даљем тексту: Уредба), утврђена је количина расхода (кало, растур, квар и лом – у даљем тексту: расход) на који се у смислу члана 4. став 4. тачка 3) Закона о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 84/04, ... и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДВ), не плаћа ПДВ. Према члану 2. Уредбе, расходом се сматрају губици који настају при манипулацији добрима, као последица природних утицаја, технолошког процеса или као последица предузимања неопходних радњи у поступку производње и промета добара.

Сходно одредбама Уредбе, ПДВ се не плаћа на расход до количине утврђене:

– према нормативу за утврђивање расхода који је прописан Уредбом (у даљем тексту: Норматив расхода), који се изражава у проценту од количине добара која је у одређеном пореском периоду набављена, прерађена, произведена или продата;

– према нормативу обвезника, уколико одређена добра нису обухваћена Нормативом расхода;

– на расход настао услед дејства више силе у количини утврђеној актом осигуравајуће организације, односно актом надлежног државног органа за процену штете;

– на расход настао због протекла рока трајања производа, под условом да је рок трајања одштампан на производу или на други начин одређен од стране произвођача и ако је при утврђивању расхода био присутан представник Пореске управе. Ако се представник Пореске управе у року од 5 дана од дана подношења захтева не одазове позиву обвезника, ПДВ се не плаћа на количине исказане у записнику обвезника.

Према члану 4. став 4. ЗПДВ, са прометом добара уз накнаду изједначава се:

1) узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника за личне потребе оснивача, власника, запослених или других лица (мањак);

2) сваки други промет добара без накнаде;

3) исказани расход (кало, растур, квар и лом) изнад количине утврђене актом који доноси Влада Републике Србије.

У складу са наведеним, мањак се опорезује по основу тачке 1) – као сопствена потрошња, а кало, растур, квар и лом по основу тачке 3) – у случајевима када прелази износ утврђен одговарајућим актом. Према томе, за опорезивање кала, растура, квара и лома, као и мањка, важе различита правила која су регулисана различитим подзаконским актима, и то мањак (који је регулисан одредбама Правилника о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 37/21, ... и 73/24 – у даљем тексту: ППДВ)) и расход – Уредбом.

Кало, растур, квар и лом дефинишу се на следећи начин:

– кало (губитак на тежини, обиму или површини робе, условљен испаравањем, сушењем, скупљањем, смрзавањем, топљењем течности која чини саставни део њене супстанце, нпр. губитак тежине код воћа);

– растур (губитак услед расипања приликом руковања робом која се углавном налази у расутом стању, нпр. апетисани, пасуљ, пиринач и друго поврће у ринфузи);

– квар (губитак услед оштећења робе, који доводи до њене неисправности – физичке, хемијске, биолошке и сл., због чега постаје неупотребљива или јој се квалитет погоршава, нпр. месо и месне прерађевине);

– лом (губитак услед физичког оштећења робе која је по својој природи ломљива, при којем се она раздвојила на делове или је од ње откинут неки део или је дошло до напрснућа, нпр. производи у стакленој амбалажи).

По правилу, расходом по основу кала, растура, квара и лома сматрају се губици који настају при манипулацији

ОБРАЧУН АКЦИЗЕ НА МАЊАК И РАСХОД ПРОИЗВОДА

На мањак и расход акцизних производа који се утврди одлуком о попису за 2024. годину, обрачунава се и плаћа акциза у складу са:

– Законом о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, . . . и 94/24 – у даљем тексту: Закон о акцизама);

– Правилником о начину обрачунавања и плаћања акцизе, врсти, садржини и начину вођења евиденције, достављања података и подношења пореске пријаве („Службени гласник РС“, бр. 3/05, . . . и 48/18);

– Уредбом о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа акциза („Службени гласник РС“, бр. 137/04, . . . и 119/17; у даљем тексту: Уредба).

Према члану 21. став 2. тач. 3) и 4) Закона о акцизама, обавеза обрачуна акцизе за обвезника акцизе, између осталог, настаје приликом:

– исказивања мањка производа у акцизном складишту, осим мањка који може да се правда вишом силом;

– исказивања расхода (кало, растур, квар и лом) у акцизном складишту, изнад количине која је утврђена Уредбом.

Према члану 2. Закона о акцизама, **акцизом се опорезују следећи производи:**

- 1) деривати нафте;
- 2) биогорива и биотечности;
- 3) дуванске прерађевине, укључујући и дуванске прерађевине које се при употреби греју али не сагоревају;
- 4) никотинске врећице¹;
- 5) биљни производи за пушење, односно загревање²;

6) производи за водену лулу (ароме за наргилу)³;

7) алкохолна пића;

8) кафа;

9) течности за пушење електронских цигарета;

10) електрична енергија за крајњу потрошњу, и

11) природни гас за крајњу потрошњу⁴.

Акциза се не плаћа на:

– мањак акцизних производа који се на основу одговарајуће документације сматра мањком насталим услед више силе;

– расход акцизних производа који се у складу са Уредбом сматра дозвољеним расходом;

– сваки мањак и расход акцизних производа у продавници, магацину, складишту и другом објекту који се налазе ван производног погона (осим мањка и расхода акцизних производа у акцизном складишту и царинском складишту).

Осим наведених изузетака, **на мањак и расход акцизних производа у објектима ван производног погона (осим акцизних производа у акцизном складишту и царинском складишту), акциза се не обрачунава**, јер је обрачуната приликом стављања акцизних производа у промет, односно приликом испоруке производа из производног погона, односно акцизног складишта.

Подсећамо на то да произвођач који нема акцизну дозволу, обрачун акцизе врши приликом сваког отпремања акцизних производа из производног погона (испоруке купцу, отпремања у сопствено складиште на другој локацији, испоруке сопственој продавници и свако друго отпремање), осим производа за које је у члану 19. Закона о акцизама прописано ослобођење од плаћања акцизе.

1 Обавеза по основу акцизе на никотинске врећице настаје почев од 1. јануара 2024. године.

2 Обавеза по основу акцизе на биљне производе за пушење, односно загревање настаје почев од 1. јануара 2025. године.

3 Обавеза по основу акцизе на производе за водену лулу (ароме за наргилу) настаје почев од 1. јануара 2025. године

4 Обавеза по основу акцизе на природни гас за крајњу потрошњу примењује се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

ПРИМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ И ПОРЕСКИХ ПРОПИСА ПРИЛИКОМ РАСХОДОВАЊА ОПРЕМЕ И ПРОДАЈЕ ОТПАДНОГ МАТЕРИЈАЛА ОД РАСХОДОВАНЕ ОПРЕМЕ

У извештају о попису на крају пословне године, код појединих привредних субјеката садржане су и одлуке надлежног органа о расходувању опреме која више не може да служи за обављање делатности због тога што је дотрајала или оштећена, односно неупотребљива. Ради се, заправо, о престанку признавања опреме у пословним књигама привредних субјеката услед чињенице да се не очекују будуће економске користи од коришћења или отуђења те опреме.

Књиговодствена вредност одређене ставке некретнине, постројења или опреме престаје да се признаје:

(а) у тренутку отуђења; или

(б) када се не очекују будуће економске користи од њене употребе или отуђења.

У пракси се након доношења одлуке о расходувању опреме даље одлучује да се расходувана опрема:

– прода као отпад (што је најчешћи случај) или као опрема (изузетно ретко);

– до даљег задржи у власништву привредног субјекта;

– поклони;

– преда на уништавање.

Сам чин расходувања опреме (посматрано из угла рачуноводства) не представља промет у смислу чл. 3. и 4. Закона о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 94/24 – у даљем тексту: ЗПДВ), па по том основу не настаје обавеза обрачунавања ПДВ, што је потврђено и мишљењем МФИН бр. 413-00-3614/2010-04 од 13.01.2011. године, чији део од значаја гласи:

„У складу са наведеним законским одредбама, **отпис (расход) добара који се врши у складу са прописима којима се уређују рачуноводство и ревизија, није предмет опорезивања ПДВ. Међутим, ако се тако отписана (расходувана) добра дају без накнаде, ПДВ се обрачунава по прописаној пореској стопи и плаћа у складу са Законом о ПДВ, под условом да ПДВ обрачунат у претходној фази промета на та добра или њихове**

саставне делове може да се одбије у потпуности или сразмерно када је реч о добрима набављеним од 1. јануара 2005. године, док се наведени услов не примењује у случају набавке добара закључно са 31. децембром 2004. године.“

Међутим, у одређеним случајевима може постојати обавеза исправке одбитка претходног пореза.

Када обвезник ПДВ, који је остварио право на одбитак претходног пореза по основу набавке опреме за вршење делатности, врши њен промет као опреме, а не као отпада, он нема обавезу да изврши исправку одбитка претходног пореза у случају:

1) када је реч о промету опреме са правом на одбитак претходног пореза (што укључује и поклањање, тј. промет без накнаде када постоји право одбитка претходног пореза), или

2) преноса имовине или дела имовине из члана 6. став 1. тачка 1) ЗПДВ.

У складу са чланом 153. став 1. Правилника о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 37/21, . . . и 73/24 – у даљем тексту: ППДВ), **опремом за вршење делатности сматра се добро појединачне вредности од најмање 500.000 динара, без ПДВ, које има карактер опреме, чији је век дужи од 1 године, а које се користи или ће се користити за обављање делатности.**

У осталим случајевима (када се врши промет расходуване опреме у виду отпада, или када се расходувана опрема задржава у власништву привредног субјекта, или се предаје на уништавање), услови прописани одредбама члана 32. став 3. ЗПДВ нису испуњени и у том случају **може** постојати обавеза исправке одбитка претходног пореза.

Напомињемо, када се врши **промет на мало** (у смислу прописа о ПДВ и прописа о фискализацији) расходуване опреме, постоји обавеза његовог евидентирања преко електронског фискалног уређаја и издавања фискалног рачуна (примера ради, када се одређена

УСАГЛАШАВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

1. Обавеза усаглашавања

Обавеза усаглашавања потраживања и обавеза прописана је чланом 22. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21 – др. Закон – у даљем тексту: Закон).

Ставом 1. наведеног члана Закона прописано је да су правна лица и предузетници дужни да **пре састављања финансијских извештаја усагласе међусобна потраживања и обавезе, што се доказује одговарајућом исправом.**

Према нашем мишљењу, поменута одредба није прецизно написана, будући да наводи на погрешан закључак да поверилац и дужник имају обавезу да отклоне све несугласице по питању међусобних потраживања и обавеза, што није тачно.

Наведено произлази из одредбе члана 22. став 4. Закона, којом је прописано да су правна лица и предузетници који састављају финансијске извештаје дужни да у Напоменама уз финансијске извештаје (у даљем тексту: Напомене) обелодане податке у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама, што имплицира да они могу остати неусаглашени. Додатно, Законом није прописана казна за неусаглашавање међусобних потраживања обавеза, већ само за неиспуњење обавезе правног лица да **иницирања** усаглашавања достављањем стања неплаћених рачуна дужнику, као и за необелодањивање неусаглашених потраживања и обавеза у Напоменама (о чему ће бити више речи у наставку).

Сходно наведеном, иако је сам чин усаглашавања међусобних потраживања и обавеза прописан као обавеза, ово треба разумети на начин да правна лица и предузетници имају обавезу да предузму радње чији је циљ усаглашавања међусобних потраживања и обавеза (пре свега достављање списка неплаћених обавеза од стране повериоца дужнику). При томе, уколико и након покушаја усаглашавања одређена

потраживања и обавезе остану неусаглашени, постоји обавеза њиховог обелодањивања у Напоменама.

2. Време усаглашавања

Као што је у уводном делу наведено, Закон прописује обавезу усаглашавања међусобних потраживања и обавеза **пре састављања финансијских извештаја**, али не прецизира датум када се усаглашавање мора извршити. То може бити било који датум који претходи датуму састављања финансијских извештаја.

Међутим, напомињемо да је неопходно да то буде пре почетка пописа, с обзиром на то да је чланом 12. *Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем* („Службени гласник РС“, бр. 89/20) прописано да се попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза врши према стању у пословним књигама, **под условом да је њихово усклађивање са дужницима и повериоцима извршено најмање једном годишње и да о томе постоји веродостојна исправа.**

Када је реч о датуму на који је потребно извршити пресек стања потраживања и обавеза за потребе усаглашавања, овај датум, такође, није прописан Законом. Према нашем мишљењу, ово питање потребно је уредити интерним актом о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Међутим, иако Закон дозвољава да се усаглашавање међусобних потраживања и обавеза врши са стањем на било који датум у току пословне године, потребно је настојати да се усаглашавањем обухвати што дужи временски период, јер ће у том случају прецизност самог усаглашавања бити већа, а самим тим и објективност финансијских извештаја (што је нарочито значајно код обвезника ревизије). Са друге стране, потребно је оставити довољно времена да се поступак усаглашавања благовремено спроведе.

ОТПИС (ПРИХОДОВАЊЕ) ОБАВЕЗА

Застареле обавезе утврђене пописом потребно је отписати у корист прихода како би финансијски извештаји били реални и објективни. Међутим, уколико застарелу обавезу правно лице има намеру да у будућности ипак измири, такву обавезу неће да отписује, јер сам чин застарелости не значи да обавеза не може да се испуни, већ да правно лице, са позивом на застарелост, може да одбије испуњење обавезе. О застарелости потраживања и обавеза дат је посебан чланак у овом броју часописа. Понекад до отписа обавеза може доћи и пре наступања застарелости, као што је то случај код опроста дуга. У пракси постоје и случајеви када поверилац не покрене судски спор за наплату доспелих потраживања од дужника, а у међувремену је брисан из регистра АПР. У сваком случају, отпис обавеза резултира смањењем задужености и доводи до повећања прихода, а тиме и до смањења губитка, односно повећања добитка по завршном рачуну. Не треба заборавити да овако утврђени приходи правног лица такође улазе у пореску основицу, односно подлежу опорезивању порезом на добит. Такви приходи представљају остале приходе и у билансу успеха посебно се исказују у односу на приходе од продаје. Корисницима финансијских извештаја то је важна информација из које је видљиво колико прихода потиче из редовне пословне активности (продаја добара односно услуга), а колико из осталих пословних догађаја.

1. РАЧУНОВОДСТВЕНИ АСПЕКТ ОТПИСА ОБАВЕЗА

Одредбама члана 20. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21) прописана је обавеза за правна лица, односно предузетнике да изврше попис имовине и обавеза и ускладе стање по књигама са стањем по попису на крају пословне године. Усклађивање промета и стања главне књиге

са дневником и помоћних књига са главном књигом врши се пре пописа имовине и обавеза и пре састављања годишњих финансијских извештаја. Дакле, попис је потребан како би финансијски извештаји фер и истинито приказали финансијски положај и успех правног лица, односно предузетника. Фер презентација финансијских извештаја захтева веран приказ ефеката трансакција и других пословних догађаја у складу са критеријумима признавања имовине, обавеза, прихода и расхода.

Када је реч о критеријумима за признавање обавеза, они су за МРС/МСФИ дефинисани у тачки 4.46 концептуалног оквира за припремање и приказивање финансијских извештаја, где је уређено да се *обавеза признаје у билансу стања када је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити последица садашње обавезе и када се износ по ком ће се измирење извршити може поуздано одмерити.*

Такође, у складу са параграфом 2.39 МСФИ за МСП *„ентитет треба да призна обавезу у извештају о финансијској позицији када:*

а) ентитет има обавезу на крају извештајног периода као резултат прошлог догађаја,

б) када је вероватно да ће се од ентитета захтевати да изврши трансфер средстава која садрже економске користи приликом измирења, и

ц) када се износ измирења може поуздано одмерити.“

Чланом 35. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник за микро правна лица) прописано је да се *обавеза признаје када је извесно да ће због исплате садашње обавезе, доћи до одлива ресурса пословног субјекта и када се износ за њену исплату може поуздано измерити.*

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

За утврђивање реалног финансијског резултата у билансу успеха и реалног стања потраживања и обавеза у билансу стања на крају пословне године, неопходно је да се оцени и утврди бонитет потраживања и обавеза из аспекта њихове наплативости, што представља основни задатак пописне комисије која врши годишњи попис ових билансних позиција.

Наиме, имајући у виду чињеницу да за застарело потраживање, односно обавезу дужник увек може истаћи приговор застарелости, чиме то потраживање постаје ненаплативо и судским путем, неопходно је да у пословним књигама такво потраживање буде отписано или исправљено.

Застарелост потраживања и обавеза уређена је следећим прописима:

- Законом о облигационим односима;
- Законом о пореском поступку и пореској администрацији;
- Законом о привредним друштвима;
- Законом о меници;
- Законом о раду;
- Законом о стечају.

1. РОКОВИ ЗАСТАРЕЛОСТИ ПРЕМА ЗАКОНУ О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

Најзначајнија питања у вези са застарелошћу уређена су одредбама чл. 360. до 393. Закона о облигационим односима.

Чланом 360. Закона о облигационим односима прописано је да са застарелошћу престаје право на то да се захтева испуњење одређене обавезе. Према тим одредбама, застарелост наступа кад протекне законом одређено време у којем је поверилац могао да захтева испуњење обавезе.

Рок застарелости почиње да тече првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе (доспело потраживање, односно

обавеза), ако законом у појединим случајевима није другачије одређено.

Застарелост наступа истеком последњег дана законом одређеног времена. Законске одредбе о роковима застарелости су императивне и не могу да се мењају вољом странака, нити да се утврђују краћи или дужи рокови од рокова утврђених законом. Према томе, уговором или другим правним послом, не може да се прописује прекид тока застарелости, нити се дужник може одрећи рока застарелости пре него што протекне законом прописано време застарелости.

Међутим, када су у питању потраживања и обавезе за које је уговором прописан рок доспелости за плаћање, постоји могућност да се променама уговореног рока плаћања (анексом уговора) промени и рок од којег почиње да тече застарелост.

Осим тога, треба имати у виду да се застарела обавеза може испунити, па уколико то учини, дужник касније нема право да захтева повраћај плаћеног износа, чак ни када није знао да је обавеза застарела.

Споредна потраживања, као што су потраживања камата, плодова, трошкова, уговорне казне и сл., застаревају кад застари и главно потраживање.

За поједине врсте потраживања и обавеза Законом о облигационим односима прописани су различити рокови застарелости, од једне до десет година.

1.1. Општи рок застарелости

Према члану 371. Закона о облигационим односима, прописан је општи рок застарелости од десет година за потраживања, ако законом није одређен неки други рок застарелости.

То практично значи да у свим случајевима када Законом о облигационим односима или било којим другим законом није уређен посебан рок застарелости за поједине врсте потраживања и обавеза, примењује се општи **рок застарелости од 10 година**.

ЗАСТАРЕЛОСТ ПРАВА НА УТВРЂИВАЊЕ И НАПЛАТУ ПОРЕЗА, ДОПРИНОСА И СПОРЕДНИХ ПОРЕСКИХ ДАВАЊА

Законом о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, . . . и 94/24 – у даљем тексту: ЗПППА) регулисана је застарелост права на утврђивање и права на наплату пореза и других споредних пореских давања.

Застарелост представља губитак неког овлашћења насталог услед протеча времена. У смислу ЗПППА, застарелост представља губитак овлашћења надлежног органа да наплати утврђени порез или губитак овлашћења да утврди порез. За наступање застарелости битни су: почетак тока застарелости, застој застарелости, прекид рока застарелости, наступање застарелости, као и урчунавање времена претходника. Ови елементи уређују се законом.

Чланом 2. ЗПППА уређено је да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, а према члану 2а овај закон примењује се и на порез и споредна пореска давања које на основу закона наплаћује јединица локалне самоуправе. Споредним пореским давањима сматрају се камате по основу доспелог, а неплаћеног пореза и трошкови поступка принудне наплате пореза.

Чланом 5. ЗПППА прописано је да се пореска обавеза утврђује на основу прописа који су били на снази у време њеног настанка, осим ако је у складу са Уставом и законом за поједине одредбе предвиђено да имају повратно дејство. Према томе, ова одредба примењује се и на застарелост, што значи да би у погледу застарелости важиле одредбе о застарелости које су биле на снази у време настанка пореске обавезе. Дакле, приликом утврђивања да ли је нека пореска обавеза застарела, битно је применити одредбе о застарелости које су биле на снази у време настанка пореске обавезе.

1. Рокови застарелости права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања од 8. јула 2007. године до данас

Одредбе о застарелости права на утврђивање и наплату мењале су се у разним периодима, тако да је потребно да се раздвоји период када је релативни рок застарелости био три године за утврђивање пореза и споредних пореских давања и права на повраћај пореза и споредних пореских давања, а за право на наплату

пореза и споредних пореских давања пет година рачунајући од дана када је застарелост почела да тече, у односу на период када је рок застаревања продужен на пет година и за утврђивање и за наплату пореза и споредних пореских давања.

За све пореске обавезе које су настале у периоду од **8.7.2007. године до 5.8.2010. године** право Пореске управе на **утврђивање пореза** и споредних пореских давања застаревало је **за три године** од дана када је застарелост почела да тече, а ако порески обвезник не поднесе пореску пријаву у складу са законом, односно ако избегава плаћање пореза и споредних пореских давања, право на утврђивање пореза и споредних пореских давања, застарева у року од пет година од дана када је застарелост почела да тече.

У истом периоду од 8.7.2007. године до 5.8.2010. године, **право Пореске управе на наплату пореза и споредних пореских давања (редовна и принудна наплата)** застаревало је **за пет година** од дана када је застарелост почела да тече, а застарелост почиње да тече од првог дана наредне године од године у којој је обавеза пореског дужника доспела за плаћање.

Почев од 6.8.2010. године и даље, право Пореске управе на **утврђивање и наплату пореза** и споредних пореских давања застарева за **пет година**, рачунајући од првог дана наредне године од године у којој је требало да се утврди порез, односно споредно пореско давање, односно од првог дана наредне године од године у којој је обавеза пореског дужника доспела за плаћање.

2. Застарелост права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања по законским одредбама које се примењују од 6. августа 2010. године и даље

Почев од 6.8.2010. године и даље, право Пореске управе на **утврђивање и наплату пореза** и споредних пореских давања застарева за **5 година** од дана када је застарелост почела да тече.

Застарелост права на **утврђивање пореза** и споредних пореских давања почиње да тече од првог дана наредне године од године у којој је требало да се утврди порез, односно споредно пореско давање.

КЊИЖЕЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОПИСА КОД ПРАВНИХ ЛИЦА И ПРЕДУЗЕТНИКА

Књижење резултата пописа, односно усклађивање књиговодственог са стварним стањем спроводи се након доношења одлуке о усвајању извештаја о извршеном попису, коју доноси орган управљања правног лица, односно предузетник.

Рачуноводству се доставља на књижење извештај о извршеном попису, заједно са пописним листама и одлукама надлежног органа правног лица, односно предузетника (елаборат о извршеном попису), сагласно са одредбама члана 14. став 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС“, бр. 89/20).

Резултати пописа књиже се, по правилу, на дан 31.12. године на коју се односи попис да би се књиговодствено стање свело на стварно стање утврђено пописом.

Резултати пописа књиже се почетком 2025. године, а на дан 31.12.2024. године.

Приликом књижења ефеката утврђених разлика по попису, односно приликом доношења одлуке треба имати у виду одредбе чл. 46 и 56. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/20).

Као резултат пописа у пракси се могу јавити вишкови и мањкови.

Вишкови се, по правилу, књиже у корист прихода, тј. рачуна 674 – Вишкови у финансијском рачуноводству, односно у корист рачуна 983 – Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака, у погонском књиговодству.

Као резултат пописа чешће се утврђују мањкови. Мањкови могу настати као резултат природних и биолошких процеса (кало, сушење, ветрење, квар и др.), манипулације имовином (лом, растур и др.), или више силе (поплава, пожар, земљотрес). Мањкови могу настати као резултат непажње и немара одговорних или других запослених лица, али и због

намерног предузимања неких активности од стране запослених или трећих лица (крађа, намерно оштећење и др.).

Начин књижења мањка зависи од **разлога** његовог настанка. Узроци настанка мањка утичу не само на начин књижења, већ и на обрачун одговарајућих пореза (ПДВ, порез на доходак, порез на добит, акциза).

Мањкови који се утврде пописом код нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме материјала, резервних делова, инвентара, ауто-гума и амбалаже, робе и остали мањкови књиже се на терет рачуна 574 – Мањкови, ако падају на терет правног лица, односно предузетника. За ПДВ на утврђене мањкове који се стављају на терет правног лица задужује се, такође, рачун 574. Ако се за утврђени мањак задужује одговорно лице, износ мањка са ПДВ књижи се на терет рачуна 221. Обрачунати ПДВ на мањак добара књижи се у корист рачуна 474 – Обавезе за ПДВ по основу сопствене потрошње по општој стопи, односно рачуна 475 – Обавезе за ПДВ по основу сопствене потрошње по посебној стопи. Мањак недовршене производње и готових производа књижи се у погонском књиговодству на рачуну 983 – Отписи, мањкови и вишкови залиха учинака уз истовремено књижење у финансијском књиговодству задужењем рачуна 574 у корист рачуна 630. Обрачунати ПДВ на мањак недовршене производње и готових производа који се ставља на терет правног лица, односно предузетника, књижи се на терет рачуна 574, а у корист рачуна 474 или 475.

Правна лица и предузетници који нису у систему ПДВ нису дужни да обрачунавају ПДВ на расход и мањак.

Правно лице које евиденцију о стању, набавци, трошењу и продаји материјала и робе води и на рачунима 910 и 933, мањак материјала и робе књижи задужењем рачуна 992 у корист рачуна 910 и 911 уз истовремено књижење у финансијском књиговодству

ИСПЛАТА БОНУСА ЗАПОСЛЕНИМА И ЗАПОСЛЕНИМ ОСНИВАЧИМА

Исплата бонуса као дела зараде актуелизована је у последњим годинама, посебно у периоду крајем године, односно у првом тромесечју наредне године у односу на текућу обрачунску годину. У наставку објашњавамо дефиницију бонуса, обавезност уређивања исплате бонуса у општем акту или уговору о раду посебно са становишта критеријума, природу бонуса као награде за допринос резултатима послодавца као и могућност да се бонус третира и као подстицај за запослене у будућем периоду, нарочито када се бонус исплаћује након престанка радног односа запосленог код послодавца код којег је остварио право на бонус.

Посебно ћемо обратити пажњу на исплату бонуса запосленом оснивачу, и то како са становишта пореског планирања, тако и са становишта уређености овог права, као и на порески аспект укалкулисаних бонуса са становишта признавања расхода у пореском билансу.

У пореском смислу, бонус се приликом исплате кумулира са редовном месечном зарадом (најчешће је у питању децембарска зарада), на коју се обрачунавају и плаћају порез и припадајући доприноси на зараду.

1. Законска дефиниција бонуса

Одредбом члана 105. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, ... и 95/18 – аутентично тумачење – у даљем тексту: Закон) дефинисано је да се одговарајућа зарада запосленог састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде **по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.)** и других примања по основу радног односа, **у складу са општим актом и уговором о раду.**

Из наведене законске одредбе можемо закључити следеће:

– право запосленог на бонус поменуто је само као могућност и да ли ће бонус бити део зараде зависи од послодавца;

– бонус је само могућност али не и обавеза послодавца;

– правни основ за исплату бонуса је само општи акт (правилник о раду или колективни уговор), односно уговор о раду, што значи да се критеријуми за исплату бонуса уређују општим актом или уговором о раду;

– послодавац је слободан у избору критеријума за утврђивање колики је допринос запосленог, односно Законом нису дате смернице (ни оквирно) за утврђивање тог доприноса запосленог.

Дакле, закључујемо да је бонус само могућност али не и обавеза послодавца, при чему је послодавац слободан да одлучи да ли ће се бонус уопште дефинисати у општем акту, односно уговору о раду, а ако одлучи да бонус буде део зараде, потпуно је слободан у избору критеријума, односно начина утврђивања доприноса запосленог пословном успеху послодавца.

Међутим, **када је послодавац донео одлуку о исплати бонуса са планом исплате, односно са датумима доспећа, запослени постају повериоци послодавца по том основу и имају право да судским путем траже наплату свог потраживања у року застарелости од три године од дана доспећа, при чему потражују и затезну камату од дана доспећа до дана исплате.**

2. Период за који се исплаћује бонус, односно рокови за исплату бонуса

И период за који се исплаћује бонус, као и рокови за исплату бонуса су, такође, ствар одлуке послодавца, односно ни у овом делу Закон не уређује периоде и рокове.

С обзиром на то да је реч о доприносу пословном успеху послодавца, бонус се најчешће утврђује и везује за обрачунски период у смислу годишњег обрачунског периода, мада тај период може бити краћи (месечно, квартално, или за конкретан циљ). Другим речима,

ГОДИШЊИ ПОПИС ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА КОД КОРИСНИКА ЈАВНИХ СРЕДСТАВА

1. Прописи који уређују вршење пописа имовине и обавеза

Корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања, као и корисници Републичког фонда за здравствено осигурање (у даљем тексту: корисници јавних средстава), приликом вршења годишњег пописа имовине и обавеза примењују следеће прописе:

– према одредбама члана 18. Уредбе о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 125/03, 12/16 и 27/20 – у даљем тексту: Уредба), дужни су да на крају буџетске 2024. године изврше попис имовине и обавеза, усаглашавају потраживања и обавеза и усклађивање књиговодственог са стварним стањем на дан 31.12.2024. године;

– Уредбу о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа Порез на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 124/04). Чланом 3. Уредбе прописано је да обвезник ПДВ утврђује расход непосредно пошто је настао, или редовним или ванредним пописом робе у складишту, магацину или другом сличном објекту;

– Уредбу о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа акциза („Службени гласник РС“, бр. 137/04, . . . и 119/17);

– Правилник о начину и роковима вршења пописа имовине и обавеза корисника буџетских средстава Републике Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС“, бр. 33/15 и 101/18 – у даљем тексту Правилник о попису);

– Правилник о номенклатури нематеријалних и основних средстава са стопама амортизације („Службени лист СРЈ“, бр. 17/97 и 24/00);

– Правилник о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС“, бр. 16/16, . . . и 118/23);

– Закон о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11, . . . и 94/24);

– Закон о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, . . . и 94/24);

– Закон о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 8/20, 94/24);

– Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, . . . и „Службени лист СЦГ“, бр. 1/03 и „Службени гласник РС“, бр. 18/20).

Правилник о попису, који је министар финансија донео у априлу 2015. године, односи се само на кориснике буџетских средстава Републике Србије, односно није обухватио и кориснике буџетских средстава локалне власти и организације за обавезно социјално осигурање, као и на кориснике Републичког фонда за здравствено осигурање, као што је чланом 18. Уредбе уређено. Сматрамо да би ову неусаглашеност Правилника о попису у погледу обухватности субјеката, требало усагласити са чланом 18. Уредбе, како би се Правилник о попису примењивао јединствено за све субјекте на које се примењују одредбе Уредбе.

Такође, сматрамо док се наведена неусаглашеност Правилника о попису са чланом 18. Уредбе не отклони, субјекти на које се Правилник не односи (корисници буџетских средстава локалне самоуправе, организације за обавезно социјално осигурање, корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање и др.), треба да својим интерним општим актом о рачуноводству регулишу питање пописа имовине и обавеза на начин уређен Правилником о попису.

Када су у питању корисници јавних средстава, односно директни и индиректни корисници буџета Аутономне покрајине Војводине, они ће попис имовине и обавеза вршити у складу са Упутством о организацији и рачуноводственом обухватању пописа имовине и обавеза буџетских корисника укључених у консолидовани рачун трезора Аутономне покрајине Војводине и средстава јавне својине Аутономне покрајине Војводине дате на коришћење другим правним лицима („Службени лист АПВ“, бр. 49/14, . . . и 67/20).

ПОВРАЋАЈ НЕУТРОШЕНИХ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У 2024. ГОДИНИ

У складу са Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“, бр. 92/23 и 79/24) и Правилником о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 120/12), директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије дужни су да изврше повраћај неутрошених средстава за финансирање расхода и издатака у 2024. години.

Рок за повраћај средстава је 31. децембар 2024. године (уторак), као последњи радни дан у текућој фискалној години.

У вези са повраћајем средстава Министарство финансија – Управа за трезор сачинила је упутство, које објављујемо у наставку. С обзиром на то да се, према наведеним прописима, повраћај врши на начин као претходне и ранијих година, у Упутству су дата објашњења као за претходне године.

УПУТСТВО ЗА ПОВРАЋАЈ НЕУТРОШЕНИХ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У 2024. ГОДИНИ НА РАЧУН ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹

У складу са Правилником о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 120/12 – у даљем тексту: Правилник), директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије дужни су да средства која су им у складу са законом којим се уређује буџет Републике Србије пренета, а нису утрошена за финансирање расхода и издатака у 2024. години, уплате на рачун – **Извршење буџета Републике Србије, број 840-1620-21.**

¹ Упутство је објављено на сајту Министарства финансија – Управе за трезор, 2. децембра 2024. године.

Предмет враћања су средства на рачуну редовног пословања индиректних корисника буџетских средстава Републике Србије, која су тим корисницима пренета административним трансфером од стране директних корисника буџетских средстава Републике Србије у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС“, бр. 92/23 и 79/24) за кључно са 31. децембром 2024. године, као последњим радним даном у текућој фискалној години.

У износ неутрошених средстава за повраћај не спадају средства на рачуну редовног пословања индиректних корисника буџетских средстава Републике Србије са стањем на дан 31. децембра, која су пренета тим корисницима од другог нивоа власти, као и уплате које нису пренете административним трансфером.

Рок за повраћај средстава је 31. децембар 2024. године.

Износ неутрошених средстава исказује се на Обрасцу СВС – Спецификација враћених буџетских средстава, који је прописан Правилником и који чини његов саставни део. Корисници буџетских средстава Републике Србије одговорни су за утврђивање износа неутрошених средстава за повраћај, као и за истинитост и тачност података исказаних у Обрасцу СВС.

Повраћај неутрошених средстава врши се директном кориснику буџетских средстава који је административним трансфером пренео средства.

Обавеза индиректног корисника буџетских средстава је да састави образац СВС, припреми и реализује налоге за пренос средстава на рачун – Извршење буџета Републике Србије, број 840-1620-21, са правилним уношењем структуре елемента „позив на број одобрења“ по моделу 97.

У позиву на број одобрења по моделу 97 потребно је уписати јединствени број директног буџетског корисника Републике Србије који је индиректном кориснику,

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. УСВОЈЕН ЈЕ ВЕЋИ БРОЈ ПРЕДЛОГА ИЗМЕНА И ДОПУНА ЗАКОНА

Народна скупштина Републике Србије, на другој седници Другог редовног заседања у новембру 2024. године, усвојила је већи број предлога закона (измена и допуна) који су објављени у „Службеном гласнику РС“, бр. 94 од 28. новембра 2024. године. Између осталог, ради се о следећим прописима:

1. Закон о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност;
2. Закон о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању;
3. Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана;
4. Закон о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање;
5. Закон о изменама и допунама Закона о акцизама;
6. Закон о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица;
7. Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину;
8. Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, и
9. Закон о изменама и допунама Закона о републичким административним таксама.

О предлозима измена и допуна наведених законских прописа писали смо у чланцима у ПС 20/24. Усвојене верзије ових прописа не одступају од верзија које су биле предложене, па је све оно што смо написали у ПС 20/24 релевантно.

Подсећамо на то да се у складу са усвојеним изменама и допунама појединих законских прописа очекују ускоро одговарајуће измене и допуне у подзаконским актима, о чему смо, такође, дали информације у ПС 20/24. О изменама и допунама у подзаконским актима писаћемо благовремено, када буду усвојене.

2. ДРЖАВНИ И ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ У ЈАНУАРУ И ФЕБРУАРУ 2025. ГОДИНЕ

Законом о државним и другим празницима у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр. 43/01, . . . и 92/11 – у даљем тексту: Закон) прописано је да се у **јануару и фебруару 2025. године** празнују следећи празници:

а) Државни празници:

– **Нова година – 1. и 2. јануар (среда и четвртак)** – Нова 2025. година обележава се и **празнује нерадно два дана 1. и 2. јануара**;

– **Сретење** – Дан државности Републике Србије **15. и 16. фебруар** – имајући у виду то да 16. фебруар 2025. године пада у недељу, празновање се помера на први наредни радни дан, тако да се Сретење у 2025. години **празнује нерадно три дана 15, 16. и 17. фебруара (субота, недеља и понедељак)**;

б) Верски празници:

– **Први дан Божића – 7. јануар (уторак) обележава се и празнује нерадно.**

С обзиром на то да је 7. јануар прописан као верски празник (а не као право запосленог да не ради на тај дан), **тај дан је нерадан за све запослене, без обзира на верску опредељеност.**

– **Свети Сава – Дан духовности – 27. јануар (понедељак) обележава се и празнује радно**, када пада у дан који је запосленом по распореду радног времена радни дан.

Запослени имају право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада у дане државних и верских празника који су нерадни дани и право на увећану зараду, уколико раде у дане тих празника.

Према члану 4. Закона, запослени имају право да не раде у дане следећих верских празника:

- 1) православци – на први дан крсне славе;
- 2) католици и припадници других хришћанских верских заједница – на први дан Божића и у дане Ус-

МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ПРОПИСА

ПОРЕЗИ НА ИМОВИНУ

1. Порез на имовину се утврђује пореском обвезнику, што у конкретном случају значи лицу које је ималац права својине на кући за становање и припадајућем земљишту које је површине преко десет ари, а не лицу које је финансирао извесне радове на изградњи те куће а које није порески обвезник

У вези Вашег захтева по питању имате ли право на повраћај плаћеног пореза на имовину за кућу чију сте изградњу, како наводите, финансирали средствима кредита током 2010. године, која је „озидана и стављена под кров и безусловна за становање“ а која није била у Вашој својини већ у својини Вашег сина, који ју је продао 2021. године, сматрамо следеће:

Према одредби члана 2. став 1. тачка 1) Закона о порезима на имовину („Службени гласник РС“, бр. 26/01, . . . и 92/23 – у даљем тексту: Закон), порез на имовину се плаћа на непокретности које се налазе на територији Републике Србије, и то на право својине, односно на право својине на земљишту површине преко 10 ари.

Према одредби члана 2. став 2. Закона, непокретностима, у смислу става 1. тог члана, сматрају се:

1) земљиште, и то: грађевинско, пољопривредно, шумско и друго;

2) стамбене, пословне и друге зграде, станови, пословне просторије, гараже и други (надземни и подземни) грађевински објекти, односно њихови делови (у даљем тексту: објекти).

Обвезник пореза на имовину је правно и физичко лице (које води, односно које не води пословне књиге), отворени инвестициони фонд, односно алтернативни инвестициони фонд, који нема својство правног лица а који је уписан у одговарајући регистар у складу са законом, које је на непокретности на територији Републике Србије ималац права, корисник или др-

жалац, из члана 2. став 1. Закона на које се порез на имовину плаћа у складу са чл. 2. и 2а Закона (члан 4. став 1. Закона).

Према одредби члана 10. став 1. Закона, обавеза по основу пореза на имовину настаје најранијим од следећих дана: даном стицања права на које се порез на имовину плаћа у складу са чланом 2. став 1. и чланом 2а Закона, даном успостављања државине кад се порез плаћа на државину, даном почетка коришћења, даном оспособљавања, даном издавања употребне дозволе, односно даном омогућавања коришћења имовине на други начин.

Према одредби члана 10. став 3. Закона, пореска обавеза за зграду у изградњи површине преко 500m² (осим у случају из става 10. овог члана), односно за посебни део зграде који представља техничку и функционалну целину површине преко 500m² који се дограђује или надграђује, која није оспособљена за коришћење и не користи се (у даљем тексту: зграда), на чијој изградњи, доградњи или надградњи (у даљем тексту: изградња) су изведени груби грађевински радови са конструктивним склопом (темељ, стубови са гредама или зидови, таваница, са или без крова, са или без завршене фасаде, са или без постављене спољне столарије и изведених подопологачких радова), настаје почев од 1. јануара наредне године у односу на годину:

1) у којој је истекло пет година од дана правоснажности прве грађевинске дозволе или одобрења за изградњу те зграде (у даљем тексту: грађевинска дозвола), односно седам година од дана правоснажности прве грађевинске дозволе за ту зграду, ако је решењем надлежног органа одобрено да грађевинска дозвола остаје на правној снази још две године по истицању пет година од дана њене правоснажности;

2) завршетка изградње конструктивног склопа, ако грађевинска дозвола није издата.

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

1. ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА ПО ЗАПОСЛЕНОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

МЕСЕЦ 2024. године	Број „Службеног гласника РС“	Бруто зарада		Нето зарада	
		износ	ланчани индекс	износ	ланчани индекс
Јануар (Укупно)	25/24	132.372,00	101,5	95.836,00	100,8
Фебруар (Укупно)	37/24	129.934,00	98,2	94.125,00	98,2
Март (Укупно)	48/24	133.373,00	102,6	96.913,00	103,0
Април (Укупно)	56/24	133.356,00	100,0	96.614,00	99,7
Мај (Укупно)	63/24	138.332,00	103,7	100.170,00	103,7
Јун (Укупно)	73/24	132.290,00	95,6	95.804,00	95,6
Јул (Укупно)	78/24	135.195,00	102,2	97.835,00	102,1
Август (Укупно)	85/24	133.591,00	98,8	96.649,00	98,8
Септембар (Укупно)	93/24	132.783,00	99,4	96.115,00	99,4

2. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Основица за обрачун социјалних доприноса је бруто минимална зарада. Уколико је бруто минимална зарада виша од најниже основице, допринос се обрачунава на БМЗ, а уколико је БМЗ нижа, основица за обрачун доприноса је најнижа основица. Минимална зарада за период јануар–децембар 2024. године („Службени гласник РС“, бр. 79/23) утврђена је у нето износу од 271 динар по радном часу и примењује се од 1.01.2024. године.

За исплате које се врше од 1. јануара до 31. децембра 2024. године, минимална зарада износи:

Ред. бр.	Месец 2024.	Број сати у месецу	Нето мин. зарада	Бруто мин. зарада
1	Јун	160	43.360,00	58.288,16
2	Фебруар, Март, Септембар и Новембар	168	45.528,00	61.380,88
3	Април, Август и Децембар	176	47.696,00	64.473,61
4	Јануар, Мај, Јул и Октобар	184	49.864,00	67.566,34

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор, топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад, за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

3. НАЈНИЖА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА

Најнижа месечна основица за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање износи **40.143** динара (114.694 x 35%), а примењује се од 1. јануара 2024. године. Најнижа месечна основица примењује се до краја 2024. године, а објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 115/23.

4. НАЈВИША ОСНОВИЦА ЗА ПЛАЋАЊЕ ДОПРИНОСА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Највиша основица за плаћање доприноса за социјално осигурање износи **573.470** динара (114.694 x 5), а примењује се од 1. јануара до 31. децембра 2024. године. Највиша месечна основица доприноса објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 115/23.

5. НАЈВИША ГОДИШЊА ОСНОВИЦА ДОПРИНОСА ЗА 2024. ГОДИНУ

Највиша годишња основица доприноса за обавезно социјално осигурање за 2024. годину из члана 43. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, утврђена је у износу од **6.881.640** динара и објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 115/23.

6. УМАЊЕЊЕ ОСНОВИЦЕ ПОРЕЗА НА ЗАРАДЕ

Период примене	Износ
За исплате зарада од 1. јануара 2024. године	25.000,00
За исплате зарада закључно са децембром 2017. године	11.790,00

Приликом исплата зарада почев од 1. јануара 2024. године, примењује се **пореско умањење у износу од 25.000 динара**. Пун износ умањења пореске основице примењује се за лице које ради пуно радно време. За лице које ради са непуним радним временом, пореско умањење је сразмерно са радним временом тог лица у односу на пуно радно време.

МАЛИ ПОСЛОВНИ ПРОГРАМИ

Финансијско рачуноводство

Робно материјално књиговодство

Фактурисање и обрачун ПДБа

Платни промет и благајне

Вођење основних средства

Вођење производње

Обрачун зарада и накнада

Управљање људским ресурсима

Налог за службени пут

Обрачун камате

Магацинско пословање

Евиденција возила

- УСАГЛАШЕН СА ИЗМЕНАМА
ЗАКОНА И ПРАВИЛНИКА О ПДВ
- ПОДРЖАВА РЕГИСТРОВАЊЕ
ФАКТУРА У СЕФ

MARKETINO

FISKALNA KASA ZA MALE BIZNISE

**Pojednostavljuje posao računovođi
i olakšava život preduzetniku!**

Idealna za sve delatnosti:

- saloni
- ordinacije
- auto-uslužne delatnosti
- radnje i terenske usluge
- tezge i cvečare
- ostali mali biznisi

Kad vaši klijenti koriste Marketino, rešeni ste nepotrebnog posla, brige i stresa.

- ✓ Lakša administracija, tačnost podataka i minimalna mogućnost greške
- ✓ Svi izveštaji vam stižu mejlom sledećeg radnog dana
- ✓ Besplatna ažuriranja sa zakonskim promenama
- ✓ Izveštaji po poreskim grupama, vrstama plaćanja, kasirima, pravnim licima i artiklima
- ✓ Automatsko vođenje KPO knjige

Preporučite Marketino svojim klijentima i kontaktirajte nas za program saradnje.

MARKETINO
Drugar koji pomaže

www.marketino.rs
info@marketino.rs
Tel. 011 425 0267

